

"EDINOST"

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obujno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . f. 2.60, za pol leta . f. 5.—, za vsa leta . f. 10.—. Na naročbe brez priložne naročnine se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

"V edinosti je moč!"

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za naslove z dohodnimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega tavadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javnatahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uroditvstvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejma. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravitelstvo** ulica Caserma 13. Odpri reklamacije so proste poštnine.

Italijanščina, uradni jezik pri c. kr. dež. sodišču tržaškem?

Kakor smo že potočali v zadnjem sobotnem večernem izdanju našega lista, vrhila se je minoli petek pri tukajšnjem c. kr. deželnom sodišču kazenska razprava proti Antonu Glavini iz Šmarji, v Istri, ter je predsednik pri kazenski razpravi, gospod svetnik Trnovec, vodil isto in proglasil razsodbo v slovenskem jeziku, kar je bilo po našem mnenju in prepričanju popolnoma naravno in zakonito glede na to, da so bili obtoženeo, poškodovane in priče Slovenci. Radi tega napadla sta v soboto tukajšnja lista „L'Indipendente“ in „Il Mattino“ omenjenega gospoda svetnika se vso strastjo, katero promore njiju italijanska vročernost in nerazsodnost ter se je jima pridružil kakor tretji v svenju nedolgo še blebetavi „Il Piccolo“. Vsi trije listi jezdarijo na istej misli, da je namreč italijanski jezik uradni jezik (lingua d'ufficio) pri tržaškem deželnem sodišču ter da se je pregrešil gosp. svetnik Trnovec proti stari navadi in proti zakonu s tem, da je vodil razpravo ter proglasil razsodbo v slovenskem jeziku. Na tako provokacijo, koje ost ni obrnjena v prvej vrsti proti gosp. svetniku Trnovcu, ki ukiva kakor pravnik in pravičen sodnik spoštovanje slovenskih in italijanskih pravnih krogov, nego proti načelu ravnopravnosti slovenskega oziroma hrvatskega jezika pri tržaških sodiščih sploh in pri deželnem sodišču tržaškem posebe, ne sme molčati naš list, ki je glasilo političnega društva „Edinost“ in ki zastopa javno mnenje slovenske in hrvatske v Trstu in v Istri; marveč protestovati mora se vso odločnostjo proti poskusom onih, ki hočejo potisniti veljavo našega jezika pri sodiščih v ozadje. Mi Slovenci in Hrvatje smo v veščini v okrožju deželnega sodišča tržaškega ter smemo zahtevati še po naravnem pravu, da se nam dajo pred vsami sodišči istega okrožja enake pravice, katere uživajo Italijani. S tem ne napadamo nikakor Italijanov ter jim ne kratimo nikakih pravic. Trditve, da se hoče raznaraviti italijanski sudač tržaškega deželnega sodišča s tem, da se razpravlja se slovenskimi strankami v slovenskem jeziku, je naravnost bedastoča in sad narodne prevzetnosti Italijanske na Primorskem, katero so vagojili odločilni činitelji v državi s tem, da so vedno ugajali italijanskim zahtevam na škodo našo in — svojo.

Starodavna navada, na katero se sklicujejo Italijani, daje jim pogum, da se usme-

ljavajo misliti in trditi, da tudi zakon podpira njih nepravilne zahteve. Zakon naš pa sploh ne pozna nikjer „uradnega jezika“ in tudi ne „uradnega italijanskega jezika“ posebe. Zakon naš pozna v sodni upravi le sodne jezike in to so vsi oni jeziki, ki so v kaki deželi običajni. Da je naš jezik slovenski in hrvatski v okrožju deželnega sodišča tržaškega običajen in v principu enakopraven s italijanskim, o tem ni danes nikakega dvoma več. Le v praksi ne uživa še pri sodišču istih pravic, kakor italijanski jezik ter se mora še boriti se staro navado, na katero edino se zamorejo še Italijani sklicevati s navidezno pravom. Ali le s navidezno, ker pravica je vedno več kakor krivična stara navada ter se mora poslednja vedno umakniti prvej. Slavni nemški pravnik Jhering zapisal je zlati izrek: „Tisoč let krivice ne stvarja niti enega trenutka pravice“. Ta rek naj imajo vedno pred očmi vsi oni, kateri mislijo, da se morajo klanjati stari navadi ter naj s krepko roko odstranijo stare krivice, služeči idejalom večne pravice. Italijanski listi tržaški obračajo se do gospodov predsednikov tržaškega višjega sodišča in deželnega sodišča, kličejo ju na pomoč proti pravičnemu in zakonitemu postopanju gospoda svetnika Trnovca. I mi se obračamo danes do istih častitih gospodov predsednikov, a s drugo prošnjo. Prosimo ju, da v smislu in v duhu obatoječih zakonov in narodbe justičnega ministerstva s dne 15. marca 1862 št. 805, ki je bila izdana tudi na deželno višje sodišče tržaško, poskrbita, da se zaplaniki se slovenskimi oziroma hrvatskimi obdolženci in pričami vedno vodijo edino le v slovenskem, oziroma hrvatskem jeziku ter, da se glavne razprave pred kazenskimi sodišči vodijo v takih slučajih izključno v slovenskem in hrvatskem jeziku; rotimo ju tudi pa še več: da uložita namreč ves svoj upliv, da se ne bode več dogajalo pred deželnim sodiščem tržaškim, da se bodo mogli pritoževati italijanski krivonosni reporterji, da sta edino-le državni pravdnik in branitelj posluževala se v slovenskih, oziroma hrvatskih kazenskih pravih italijanskega takozvanega „uradnega“ jezika. Zadnji čas je, da se obtožbe ulagajo proti našim strankam v našem jeziku ter da se gleda na to, da se ne postavljajo uradni branitelji, ki ne poznajo jezika obtožencev in prič. Potem bode mir. Stanje, kakor je sedanje, je v istini nenaravno, a ne iz varikov, navedenih od na-

sprotnih nam italijanskih listov, nego radi tega, ker se ne skrbi zadostno za to, da se vrše kazensko razpravo proti našim ljudem vsestransko v našem jeziku. Mi poznamo pravicoljubje novega predsednika deželnega sodišča, do katerega se obračamo še posebe ter smo prepričani, da ne bomo dolgo čakali, da ugotovi opravičenim našim željam. Kokodakanja italijanskega časopisa se pa ni treba bati, ker na naši strani sta zakon in pravičnost. Ponavljamo pa se slavnim Jheringom: „Tisoč let krivice ne stvarja niti enega trenutka pravice“!

IX. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda dne 7. avgusta 1894 v Novemestu.

Danes nam je priobčiti nekoliko podatkov iz poročila družbinega tajnika, župnika Antona Žlogarja.

V svojem uvodu naglašja poročilo, važnost družbe za ves narod slovenski — in sicer nastopno:

„Veselslavna skupščina!“

Veseloštevane dame, častiti rojaki!

„Vitalno vprašanje gledé slovenske narodnosti se nedvomno suče okrog našega šolstva in posebej prav okrog ljudskega šolstva, ki je podlaga nadaljni vzgoji in naobrazbi narodovega naraščanja. Šolsko vprašanje je eminentno kulturno, a žal! da se je pri nas osobito z ozirom na slovanske rodove — presukalo nekako v politično vprašanje. Tega krivi gotovo niso Slovani nego njih protivniki, ki kratijo natorne i ustavne pravice slovanskemu šolstvu. Čudno je to a resnično, — da neprijatelji slovanskega šolstva urezavajo njegov šolski kraj, ki mu pa ne ugaja. In kolikor bolj slovanska mladina zdihuje in stoka v tej pretesni obleki, toliko bolj jo protivniki potiskajo vanjo. To pa je nenaturno stanje, zoper katero se je vnel odpor na severu in na jugu. Zato so se osnovala zasebna društva, da bi kolikor moč odpomogli temu nedostatku. Da so si čeli osnovali svojo „osredno Matice šolsko“ je glasen dokaz, kako njihovo šolstvo se ni povsod pravilno urejeno. Mej Nemci spriduje „Katholischer Schulverein“, daje „Deutscher Schulverein“ slovanskega šolstva največji nasprotnik. — Ni li vsled tega morala nastati tudi naša družba sv. Cirila in Metoda? In v sličnih razmerah je jednaka družba nastala v naši bratski Istri. — Vse naše slovanske družbe glasno govoré, da se naše šolstvo ne sme zlorabiti kot politično vprašanje, vrniti

se mu mora značaj kulturni in pedagoški. Mej našim narodom to pravo stališče zavzema naša družba sv. Cirila in Metoda; njen obstoj zmira glasno kliče: dajte slovenskemu šolstvu, kar mu gré po božji in naturni postavi; ko ono te pravice zadobi, potem družbe treba ni.

Kako je naša družba v preteklih letih v zmislu svojih pravil pospeševala versko in slovensko šolstvo, znano vam je, č. skupščinarji, iz prejšnjih naših poročil; danes nam se je ozreti na zadnjo upravno dobo od današnjega dneva nazaj do dne 26. julija 1893, ko se je VIII. skupščinska slavnost v rodoljubni Sežani na Krasu obvršavala s takim navdušenjem in sijajem, ki sta morala vsplameti čuteča srca za to vseslovensko družbo“.

Zatem pripoveduje poročilo, da je imelo družbino vodstvo v ravnokar minoli upravni dobi 8 sej in da je lani izkazanim 123 podružnicam prirastlo letos osem novih, da znaša torej letos število podružnic 131. Istotako je letos poskočilo tudi število pokroviteljev. Med novimi pokrovitelji so tudi: *Ženska podružnica v Trstu, občina Sežana na Krasu, Fran Stepančič, veleposestnik v Temnici, persko društvo „Adrijana“ v Barkovljah, ženska podružnica v Sežani, župnija v Rojani pri Trstu, ženska podružnica v Trstu št. 11., moška podružnica za Sežano in okolico itd.*

Med 131 podružnicami je 104 moških s 8407 člani in 27 ženskih z 2958 družbenicami. Ukupno šteje torej naša družba 11.365 udov.

Tudi letošnje poročilo omenja posebno pohvalno naše ženstvo, izražajoč svoje uverjenje, da zmaga ne izostane, ko so tako številno stopile na plan slovanske žene in dekleta. Potem kliče poročilo našemu ženstvu:

„Dá, žene slovanske, kakor je vam ljuba naša deca, tako ljub naj vam je materini jezik, njemu zahtevajte v šolah prvo in častno mesto, ne dopuščajte več, da bi se izneverjala mladež svojemu rodu. Ta požrtvovalnost, katero v največjem času kaže slovansko ženstvo, mora s ponosom in zadovoljstvom navdajati slovanske rodoljube, a tudi občudovanje in spoštovanje izvajljati stranskemu svetu“.

Poročilo naglašja zatem veliko važnost shodov podružnic, pri katerih je možno nuditi ljudstvu koristnega pouka in primerne zabave. Uprav zlata vredna in tudi za naše trž. razmere primerna je izjava v poročilu, da moramo skrbeti za pouk in razvedrilo našemu ljudstvu, kajti, ako ne storimo tega, išče si ljudstvo zabave po svoje, kar je navadno na kvar njim, njihovim družinam, vsemu narodu in tudi državi.

silan krik, in pogleda skozi odprtino v vratih. Kmetso krdele vrvi pod orožjem pred sveto hišo, a na čelu velik mrk korenjak. Klobuk ima postrani in petelinje pero na njem; močno telo je opravičeno v plašč od črnega baržuna, na prsih se mu sveti platen križ, o boku mu visi sablja, za pasom ima zataknjen samokres, na ramenu železno gorjačo; kraj njega bobna silovite bobnar, zavil v raztrgan plašč deželno brambo, s širokim klobukom na glavi, a za njim se dvigajo iznad glav krdela sekiro, kose, sablje in puške. Korenjak stopi na kamen in zakliče:

— Bratje! Pred sto leti so vzdignili vaši dedje pest na gosposke gradove in jim zaklicali: Čujte, mi nismo psi, dasi ne gosposda. Dajte nam staro pravdo! Toda gosposda so se nasmejnili in podavili vaše dede. Sedaj so to druge gosli. Danes ne vzdigamo pesti, danes vzdigamo železno gorjačo, zakaj v gosti nam prihaja Hrvat, naš brat. Če sto babe, vžite proč puške in poklekните pred gosposki bič! Če ste možje, otresite okove, brusite sablje, polomite gosposki bič!

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

144

Kmetški upor.

Epigoniška povest šestnajstega veka.

— Special August Senoa. Preložil I. P. Planinski. —

XXXVI.

V tem ko so se hrvatska gospóda abirali, da uduše kmetso burjo, uprlo se je ob Savi na Štajerski strani mesto za mestom. Zavest je vzbudila slovensko kri, povodenj se je razlila v silnih valovih. Kmetje so se vzdignili v Blanci, v Rajhenburgu ni ostalo gospódi drugega kot trdno grajsko zidovje, kraj Sevnice stoji na polji Iljina vojska. Boštanj na Kranjskem gori s plamenom, Andrej Hribar je prišel a petelinjin peresom v Rateče, a kmetje grofa Lamberga so prijeli pod svojim županom za orožje. Zaman jih je rotil upravitelj grada Janko Gvedić, naj ostanejo zvesti, naj branijo grad. Tržanje in kmetje so krenili proti Zidanemu mostu in Laškemu in zapodili Gvedića, kateri je prihitel za njimi. Šestega svečana prihrumi peteto Iljinih mož do štajerske Loke ob Savi. Krdelo udari na dvorec župnika Jakoba Keklja na Slapu, razbije pivnice, odnese vino.

Vse gosposke brodove so vzlele kmetso četo. Kot mravlje vre narod, da se pridruži Hrvatom. Ni davka, ni mitnice, ni robote, ni gosposde, svoji smo! Kliče povsod slovenski narod in plaho begajo plačniki nemških baronov. Ali močnejše, siloviteje zavre narod po smrekovji štajarskih planin na severu Save. Kosjo, Pilštajn, Planina, Pišce, Kunšperk stopijo v junško kolo, od strahu zatrepeta že tudi trdni lejski grad. Korenjak Pavel Šterc je dvignil v Planini sveto zastavo svobode in iz tisočero grl je zagrmel po slovenskih gorah in dolinah gromovit odmev: Svoboda v imenu Boga; razjarjen narod pa je planil na svoje trinoge. Iz male kovačnice v trgu Planina zaprasketajo iskro pod nebo in kot bi trenil so zasveti vse okraj. Narod od Klostra svetega Jurija na Gora vodita Gašpar Martun in Jože Skomin, pod gradom Herburgom zbira četo Jurij Zupan, v Bizeljekem do Save zapoveduje Krato Pušak, a v Pišcah hujska kmeto Filip Višerid. Vsem je dovolj robstva; kot gorski potoki hité vsi pod zastavo kovača in kličejo: Prišla je stara pravda! Hrvatje prihajajo, z bratom Hrvatom pojdemo vsi! Od čuda zatrepetajo

tanke jelke, od strahu so preplaši s svoje skaline orol, stari kristalni snežniki so lepše zasvetili izpod davnega jarma, zakaj vse kaže, da odpihne burja vsa kamenita gosposka gnezda, vse kaže, da napoči zora, ko je Ljudovit posnavski zamvil Franko, vse kaže, da sinejo zlati dnovi Samovo krone, kajti daleč nad snežnim valovjem gorá, daleč iz temnega selenja jelkovega gozdovja razlega se čarobni valik: Svoboda.

Pobožne menihe v samostanu svetega Jurija na Gorah se je polotil opoldne dne 5. svečana 1573. leta grozovit strah. Bilo je opoldne in bratje rodniki so sedeli za dolgo mizo svojega refektorija, sladeč se z zlato kapljo ljutomerskega vina in življenjem svetih očetov, katero je čital pobožen brat, sedeč kraj velike žareče peči. Zdaenci prihiteli bled kot sid debeli brat vratar ter javi strašno novico:

— Bratje! Kmetje iz Planine gredó na nas! Reši nas Bog sile!

Opatu pače nož iz rok in natakivái si črno čepico na glavo, guga se doli k samostanskim vratom, pred katerimi se razlega

Poročilo omenja naših tržaških zavodov nastopno:

Zabavišče pri sv. Jakobu v Trstu je zbiralo nad 70 otrok in je pristno semenišče.

Za „prvo slovensko osnovno šolo pri sv. Jakobu v Trstu“, katera se je letos razširila že v petrazrednico, in je tako ta naša šola prva in jedina slovenska petrazrednica na vsem Primorskem, kar je vsakako značilno za primorske razmere, a mislimo tudi častno za našo tu se v blesku kaže, res vseslovensko družbo. Njeno voditeljstvo je obelodanilo letos šolsko poročilo, katero obsega vso šolsko kroniko od l. 1887. do letošnjega šolskega sklepa. Prav želeli bi bilo, da bi tako poročilo dobil v roko vsak naš družbenik, vsak rodoljub, ki se je spominjal naše družbe, videl bi, da ni zastoj položil svojega obola na domovinski žrtvenik. To šolo je obiskovalo 320 otrok in bilo bi jih še več, da je prostora. Ta po naši družbi dani dokaz, ki nas stane že čez 20.000 gld., ni še menda zadostno spričevalo temu, da je prav v mestu Trstu dovolj slovenskega življa ne samo za jedno šolo, nego še za dvakrat toliko. Ako pomislimo na te ogromne žrtve, skoro bi rodoljubu krvavelo srce: ad quid perditio ista? k čemu ta potrat? — rajši bi denar dajali stradaljočemu težaku — pa ne, človek, ki res ljubi svoj narod, žrtvuje zanj do zadnjega bora, ker neče, da bi njegov narod poginil dušne smrti — osebno ne oni čili narod, ki je tam ob modri Adriji bramba katoliški cerkvi in avstrijski državi.

Družbino vodstvo je še voljno žrtvovati za slovensko šolstvo ob Adriji, dok pravične — in gotovo ne pretirane — zahteve slovenskih roditeljev zmagajo, in te bodo končno morale zmagati.

Nameravane premembe v učiteljskem in vzgojevalnem osebju se v Trstu radi mnogih zaprek letos še niso mogle izvršiti.

Zabavišče v Rojanu je vzgajalo nad 70 otrok, na Greti pa okrog 50*.

Gledé na namerovano novo zabavišče na „Belvederu“ pravi poročilo, da ni bilo možno odpreti istega, ker je preosnova naših zavodov v tesni zvezi med seboj.

Mestni svet tržaški.

(XIX. seja dne 20. septembra 1894).

Predsednik: župan dr. Pitteri, navzočih 36 svetovalec. — Po prečitani in odobrenju zapisnika XVIII. seje sporoči župan, da je svetovalec d'Angeli izjavil, da se ne vdeleži razprave o proračunu. Potem se prečita Najvišja zahvala mestu tržaškemu na izjavi sožalja, povodom smrti nadvojvode Vilhejma in na čestitiki, povodom rojstnega dne Nj. Veličanstva cesarja. Nadalje se prečita zahvalno pismo ravnateljstva sirotišča na daru 2000 gld., katere je bil dovolil mestni svet iz občinskega denarja. — Svetovalec dr. Venezian predlaga, da se podari laškemu „društvu za ljudsko berilo“ (Società per la lettura popolare), povodom društvene 25-letnice, svota 300 gld. Predlog je bil vsprejet. — Na to interpeluje svetovalec Dollenz župana, kakaj mestni fizikat ne dovoli društvu „Club Touristi Triestini“, da pokopljejo ogrodka onih 4 nesrečnikov, ki ležijo že od leta 1866. v takozvani „Grotta dei morti“. (Glej današnje zjutranje izdanje, vest „mestni svet tržaški“. Ur.). Župan je odgovoril interpelantu, da je mestna delegacija že naročila eksekutivi, da naj sporazumno s cerkveno oblastjo pokoplje dotična ogrodka. Svetovalec Dollenz replikuje, da, ako magistrat ne prekliče prepovedi pogreba, pojdejo člani kluba „Touristi Triestini“ še enkrat v jamo, da preskrbe nesrečnikom dostojen in kristjansk pogreb. Komaj je izustil svetovalec Dollenz te besede, nastal je na galeriji grozen vrišč. Nekateri so ploskali, večina pa je kričala „Vun 2 njuni!“ „Mularija!“ in druge slične psovke. To se je videlo celó županu preveč in resnobno je posvaril galerijo, grozeč, da zapodi vse skupaj. — Ko se je vihar nekoliko polegel, prestopil je zbor k dnevnemu redu: k razpravi o proračunu občinske uprave za leto 1895.

Mestni magistrat je sestavil proračun tako-le:

Redni dohodki 2,847.000 gld.

„ stroški 2,796.680 „

Prebitek torej 50.320 gld.

Izredni stroški 104.900 gld.

„ dohodki 8.700 „

Primanjkljaj 96.200 gld.

Odbivši gornji prebitek od primanjkljaja, pokaže se primanjkljaj v znesku: 45.880 gld.

Nasprotno pa je sestavil finančni odsek proračun tako-le:

Redni dohodki 2,847.000 gld.

„ stroški 2,802.800 „

Prebitek 47.200 gld.

Izredni stroški 196.000 gld.

„ dohodki 8.700 „

Primanjkljaj 187.400 gld.

Odbivši gorenji prebitek od tega primanjkljaja, kaže se skupni primanjkljaj v znesku 143.200 gld.

Razložek med prvim in drugim proračunom je ta, da je finančni odsek povišal nekatere izdatke; vsled tega so torej stroški izdatno večji.

Ko je župan odprl splošno razpravo, oglasil se je k besedi svetovalec Jean Nabergoj nastopno: Naravnost neverojetno je, da se o proračunu mestne občine — kateri proračun znaša ogromne svote 2,847.000 gld. dohodkov in 2,802,800 gld. rednih stroškov, ter izkazuje 143.200 gld. primanjkljaja — nikdo ne oglašja za besedo, da bi pretehtal te ogromne številke, odnosno, da bi odobral ali grajal občinsko gospodarstvo. S to svojo opazko nečem sicer ničesar predbacivati gospodom tovarišem, ali njih molčanju se ne morem pridružiti. V prvi vrsti že radi tega ne, ker proračun za bodoče leto ne jemlje nikakega obzira na neizogibne potrebe okolice, dasi je prebivalstvo okolice zahtevalo že opetovano, da se zadovolji tem potrebam. Pa to še ni vse, kajti niti sklepi mestnega zbora samega se ne izvršujejo, ako so ti sklepi ugodni za okolico. Tako n. pr. je preteklo že dolgih 15 let (!), odkar je bil mestni svet dovolil svoto 5000 gld. za zgradbo vodnjaka v Sv. Križu, a vodnjaka še ni; in še danes zastoj prosijo Križani potrebne vode. Leta 1893. je dovolil mestni svet 4000 in nekaj sto forintov za razširjenje pokopališča na Proseku, ta svota se je stavila tudi parkrat v proračunu, a letos niti novčica, dasi je potreba razširjenja še nujnejša nego je bila takrat. Lani je bil mestni svet dovolil 200 gld. v podporo dotičnikov, ki gradijo vodnjake na svoj račun, a od te svote se ni izplačalo nikomur niti novčica (!!) in ko je nekdo s Proseka uležil prošnjo v tem zmislu, je mestni magistrat isto odbil. Nadalje se je bilo sklenilo, da namesti za Gornjo okolico samo jednega okrajnega načelnika s sedežem na Opčinah, a vendar sta še danes dva, dasi od istega časa upravlja službo večinoma le eden sam. Ako bi se bil dotični sklep izvršil že leta 1884., pristadilo bi se bilo s tem 14.000 gld. (!) s katero svoto bi bil mogel zgraditi magistrat jako potrebno šolo za Gropado in Padrič, kjer je mnogobrojno otrok, ki ne obiskujejo nobene šole. Nadalje ni pitne vode ne v Bazovici, ne v Padriču, Gropadi in Trebčah, ter morajo ljudje piti deževnico iz mlak in jarkov, (!) kjer se steka voda celo s poti in pašnikov. V Bazovici so morali do nedavno piti vodo iz vodnjaka, ležečega blizu pokopališča, sedaj pa ne morejo rabiti niti te vode več, kajti v vodnjaku so našli že gnjivočnega utopljenca. Nadalje je odredil magistrat, da se zapró 5 ali 6 zasebnih vodnjakov pri Sv. Ivanu, iz katerih so posestniki in sosedje zajemali vodo, ki je bila vedno dobra do sedaj. In tudi če bi res ne bila dobra ta voda, moral bi bil magistrat popred preskrbeti občinarjem drugo vodo, predno je prepovedal rabiti dosedanje.

Tudi šolstvo po večih okrajih okolice ni popolno. V Gropadi, na Rocolu, pri Sv. Mariji Magd. Doljni in v mestu samem zahtevajo Slovenci zámán svojih šol. (Ropotanje in sikanje na galeriji). 5880 slovenskih otrok je po zakonu obvezanih hoditi v šolo, a od teh je obiskovalo v letu 1892.—1893. še-le 3028, torej komaj 53.17%! (Hrup.) Je-li to koristno za slovensko prebivalstvo? Pripomnam sicer, da so na tem krivi tudi dotični stariši sami, a glavni del krivde pada na magistrat kot šolsko oblast, kateri je dolžnost paziti na to, da se spoľnuje zakon, ter skrbeti za potrebno šolsko vzgojo.

O policijskih razmerah v istem delu okolice, ki spada v področje magistrata, more se reči, da je toliko lokalna policija, kolikor poljsko varstvo v največjem neredu. Nekaj časa sem opravljajo lokalno policijo takozvani Capodistretti (okrajni načelniki) in Capoville (vaški načelniki), to pa brez vsa-

koršne organizacije, brez pooblaščenja po mestnem zboru in brez vsakršnega znamenja, takó, da so za prebivalce onih krajev celó nevarni, ker nikdo ne vé, kedaj so v policijski službi. Ti ljudje so nevarni tembolj, ker so brezvestni in maščevalni. Takó se je prigodilo v nekem kraju, da je okrajni načelnik neki večer zaslužil dva fanta pri njegovi (načelnikovi) ljubici; maščeval pa se je nad svojima tekmečema s sem, da ju je ovalil kot ponočnjaka in motilca nočnega miru. In res sta bila kaznovana oba po magistratu. Drug slučaj: Nekoč je bil javen ples na Proseku. Ob takih prilikah se seveda zbere obilo radovednega občinstva. Med radovedneži je bil tudi Capovilla. To priliko je porabil neki vaščan — ki je bil že večkrat po krivem zatožen po Capovilli — da je očital poslednjemu, da naj bi se popred prepričal o stvari, predno toži. In kaj je storil vaški načelnik? Prelevil se je kar hkratu v — policijskega birača. Potem pa je zatožil dotičnika, da ga je bil razžal v službi. In res je bil dotičnik kaznovan.

Jaz nimam nič proti temu, da rabite te ljudi kot policiste, ali tako postopanje ni pravo, ni postavno. Za to službo morala bi se uvesti primerna organizacija in red, katera naj bi potrdil mestni zbor. Pred vsem bi morali ti ljudje dobiti znamenja, da bi ljudstvo vedelo, kedaj so v službi in da bi se jih potem moglo izogibati. A tudi odgovorni bi morali biti za svoje postopanje. Tem ljudem je poverjena tudi naloga nadziranja, da se gostilne zapirajo pravočasno. Imamo pa slučaje, da je Capovilla sam gostilničar. V takem slučaju ova seveda pridno druge gostilničarje, ako zaprejo svojo gostilno le za par minut prepozno. Radi tega prestopka morajo dotični gostilničarji plačevati kazni, med tem, ko je gostilna Capoville ali kacega njegovega privrženika lahko odprta po več ur pozneje.

In kaj naj bi rekel o okrajnih zdravnikih? Koliko pritožb je bilo že čuti proti tem ljudem od strani ljudstva in okoličanskih zastopnikov samih?! Celó interpelacijo smo že stavili radi nezakonitega pobiranja zdravniške takse koja so na lastno roko uveli ti gospodje, radi zdrabež in radi njih neuljudnega postopanja z ljudmi po zgornji okolici. A vse zastoj, nič se jim ni zgodilo in še danes so na svojem mestu — nekaznovani. Zlasti do zdravnika na Proseku nima ljudstvo nikakega zaupanja. Ima-li zmognosti za zdravnika ali ne: o tem soditi nisem kompetentent jaz. To pa rečem, da ekspedira vsacega, ki išče ponoči pri njem — v bolnico. Tega zdravnika je prav in najprimernejše označil tudi sam prečastiti gosp. župan v pričo mene in še drugih oseb, kar pa nočem tu javno povedati. In temu sta pritrtila tudi gosp. podžupan Luzzatto in mestni gosp. fizik. Da se gosp. fizik prepriča o vsem tem, naj le pregleda statistiko 10 let poprej in pa ono iz dobe, odkar je dr. Suša na Proseku. Uveri se, da je res tako kakor trdim. To je velika škoda za občino in posamične posestnike tudi, kajti tisti, ki so upisani v listo ubožnih, odvajajo se v bolnico, kjer jih vzdržujejo na stroške občine; oni pa, ki morajo plačati zdravnika, iščejo zdravniške pomoči ali v Trstu ali v Komnu ali v Sežani, kar jako drago stane. Ako bi imela občina zdravnika, ki bi vžival zaupanje ljudstva, prihranili bi mnogo, kajti od daleč poklicani zdravnik računa 5—10 gld., med tem ko bi plačali domačemu zdravniku le 50 kr. do 2 gld. Razvidno je torej, koliko materialno škodo trpi ljudstvo pri tem, tako, da raste nevolja od dne do dne. In utegnili bi se sčasoma kaj prigoditi, kar pa niti omenjati nočem tu.

Za zboljšanje poti se tudi ne stori ničesar. Kako dolgo že prosijo Trstenik in Piščanci za jedno vozno pot, toda zastoj. Istotako Kontoveljci za napravo vozne poti v vas, kajti sedanja je silno nevarna in strma. Jaz sam sem že večkrat priporočal to cesto, katera bi stala okroglih 1000 gld. Toda brez uspeha. In v Lonjer! Jaz mislim, da vsako izmed gospodov pozna ono strmo pot, ki vodi v vas. Po tej poti se ni mogoče voziti brez nevarnosti. Prosek ima jedno jedino pot, ki vodi do morja in do jedinega javnega perišča, a še ta pot je v tako groznem stanju, da je ni mogoče opisati. Slednjič prosijo tudi Rocolci za napravo ene poti po južni strani do lovca, ali tudi, kakor vsi drugi, brez uspeha.

Vse navedene potreščine nam mora preskrbeti občina; ako pa tega storiti neče, naj se odreče silnih davkov, katere pobira od okolice in mi si bomo znali politiške in gospodarske pomagati sami! (Hrup in ropotanje).

Konečno predlaga: Naj se imenuje posebna komisija 7 članov, v kateri bodita 2 okoličanska zastopnika in ki naj se na licu mesta prepriča o resničnosti omenjenih potreb ter naj predloži mestnemu svetu, kako bi se moglo pomagati.

Ta predlog pa ni prišel na glasovanje, ker je župan omenil, da naj ga govornik stavi po zaključeni podrobni razpravi. — S tem je bila zaključena glavna razprava.

Takoj zatem je prešel zbor na podrobno razpravo. Pri posamičnih poglavjih je vsprejel zbor brez ugovora spremembe, katere je predlagal finančni odsek pri poglavju I., II. in III. Pri poglavju IV. „pouk“, čl. IX. je predlagal svetovalec dr. Venezian, da se dovoli izredni kredit 500 gld. v ta namen, da se morejo vršiti arheološka izkopavanja zaradi sestave arheološke karte naših krajev. Istotako je odobril mestni svet pri poglavju V. „Nove zgradbe“, dodatke, katere je predložil finančni odsek in sicer 35.000 gld. za razširjenje šole v Rojanu, 4000 gld. za otroški vrt v ulici dell' Istria in 40.000 gld. za dokončanje bolnišnice za bolnike, obolele za nalezljivimi boleznimi. Proračun je bil vsprejet v drugem čitanju do poglavja „Dobrotvorstvo“.

Seja je končala ob 9. uri zvečer.

Politiške vesti.

Letošnje velike vojaške vaje so dovršene. Cesar je v Balassa-Gyarmathu izdal vojno povelje, v katerem izraža svoje priznanje vojem, udeleživim se vaj toliko pri Landekronu kolikor na Ogorakem, kakor tudi deželnim brambam. Zajedno je doposlal cesar nadvojvodu Albrehtu in načelniku generalnega štaba, baronu Becku ročni pismi, v katerima izreka prvemu priznanje na požrtovvalnem delovanju, drugemu čestita na lepih vseh, doseženih po neutrudnem delovanju, in izreka sledajši priznanje častnikom generalnega štaba. Cesar se je odpeljal v Višegrad ob viharnem navdušenju prebivalstva in se povrne na Dunaj dne 24. septembra.

Delegacije. V vojnem odseku ogerake delegacije izjavil je vojni minister, da je število potrebnih pušek za vojsko popolno, z bok cesar ni nič pušek naročenih v tovarnah v Budimpešti in v Steyru. Ker število rezervnih častnikov še presega za vojsko določeno število za 300 glav, bode letos le jeden del jednoletnih prostovoljcev imenovan rezervnimi častniki, drugi del pa le namestniki častnika. Poslednjih pa ni smeti smatrati kakor da so odklonjeni. Premaknjenje rezervnih častnikov v častnike po poklicu ne škoduje nikakor kakovosti poslednjih, ker prvi odgovarjajo popolnoma.

Preosnova civilnega pravnega reda. Permanentni odsek za preosnovo civilnega pravnega reda nadaljuje svoja posvetovanja. V svoji seji dne 20. t. m. storil je načelno jako važen sklep. Razpravljal je namreč o vrednostni meji tožeb, o katerih bode razsojati okrajni sodiščem. Vladna predloga odkaže okr. sodiščem pravne stvari do zneska 1000 glodinarijev, odsekov poročevalce, dr. Bärreither, pa predlaga znesek 500 gld. kot vrednostno mejo. Temu poslednjemu stavil je poslanec Nitsche še dodatni predlog: „Tožbe o pravnih zahtevah od 500 do 1000 gld. je uložiti pri okrajnih sodiščih in je tudi razpravljati o istih; še le potem, ako izjaviti stranki, da se hočeti pravdati ali ugovarjati izdanim mandatom, je te tožbe ali prošnje za mandate predložiti kompetentnemu sodišču v prepirno razpravo“. Pri glasovanju sta dobila pa jednako glasov vladni in poročevalčevi predlog. Ker so je predsednik grof Piniaski odločil za predlog poročevalca, obveljal je ta poslednji predlog. Istotako so vsprejeli dodatni predlog posl. Nitschea. Odklonili pa so predlog poročevalca, da je višjemu deželnemu sodišču razsojati v tretji instaciji o pravnih stvareh do 500 gld.

Volitve na Koroškem. Zmaga konservativnega kandidata v okraju sv. Mohor-Trbiž-Podkloster za deželni zbor Koroški je že gotova, ker imajo združeni Slovenci in nemški konservativci že vedno volilnih moč.

Ulični napisi v Ljubljani. V seji občinskega sveta Ljubljanskega z dne 19. t.

m. je občinski svetovalec dr. Ivan Tavčar v izvrstnem govoru utemeljil svoj nasvet, da se mestni svet pritoži proti oni glasoviti naredbi dež. odbora Kranjskega ob vprašanju uličnih napisov. Gos. dr. Tavčar je dokazal, da dež. odbor niti ni imel pravice razsojati o tej stvari in da je se svojo naredbo v direktnem nasprotstvu s upravnim sodiščem; potem pa je tudi dokazal, da je ona osmerica ljubljanskih nemških tiskarjev — teh posebnih ljubljencev gg. Otona Detela in dra. Papeža — ušla svojo pritožbo za celi dve leti prepozno.

Omenjenima gospodoma bi položili na srce besede, koje je isustil naš poslanec Naberger pri sedanjem obnemu sboru „Edinosti“: „Ako mi n. pr. danes kdo zasoli zasušico, odpustim mu še; ako me udari v drugič, odpustim mu tudi še; ako me pa udari v tretjič, potem pa si še moram misliti: ta človek ni moj prijatelj!“

S tega stališča moramo motriti mi Slovenci svoje razmerje do Nemcev in le smešno se delamo s tistim svojim sentimentalnim modrovanjem o pravico ljubezni! Zakaj bi morali ravno mi Slovenci vsikdar in povsod kazati tisto „pravico ljube“ — koje vendar vse okolo nas — nepravico ljube!

Poljaki in Slovanstvo Pričakovati je bilo, da govor mladočehskega delegata razburi ne le nemško in madjarsko gospodo, ampak da bodo vihali svoje nosove tudi „praktični in realni“ politiki poljaki. Kakor rečeno: vse to je bilo pričakovati in mi ne bi zgubljali besedij o protetihih poljskih listov proti tendenciji Pacakovega govora. Pač pa moramo posvetiti par besedij poljskemu „Przeglondu“, kateri list je toli smešno-drzen, da odreja Pacaku pravico govoriti v imenu avstrijskega Slovanstva. Hočejo-li morda poljske gospode govoriti v imenu avstrijskega Slovanstva, ona gospoda, ki se večjeje bodi s vragom samim, ako tako zahtevajo njih separatistične koristi, ona gospoda, ki puščajo dosledno na cedilu vse druge Slované ob najvažnejših vprašanjih, ona gospoda, ki ne utrpje ni najmanjše štrve — ni moralne, ni materijalne — na korist drugim Slovanom, s kratka: ona gospoda, ki se nam vsikdar kažejo kot posebej zaničljivo zaničovanje avstrijsko-slovanke solidarnosti. Takrat smo jim bili Slovani pač dobri, ko smo jim se svojimi glasovi na škodo vse države pripomogli do velikega darila skoro 100 milijonov na zemljiški odvezi — no, danes se pa družijo s onimi, ki so ne le naši najhujši nasprotniki, ampak, ki so hoteli po vsej sili vzkratiti doželi Galitski omenjeno pridobitev. Ako ni to vrhunec nevhvalečnosti, potem res ne vemo, kaj je nevhvalečnost! In taki politiki naj bi govorili v imenu avstrijskih Slovanov! „Przeglondu“ pravi tudi, da Mladočehi širijo v jedromer prepad med narodom češkim in poljskim. Ne, gospoda, tega ne treba, kajti vi sami ste že zadostno razširili ta prepad se svojo sebično in protislovanstvo politiko. Tudi te pravice nimajo Poljaki, da bi očitali češkim politikom ruske demonstracije. V tem pogledu naj bi le molčali gospoda, kajti notorična istina je, da so stremiljenja naroda češkega gibljejo v okvirju habzburške dinastije, dočim leži težišče poznanim poljskim sanjariljam izven interesov države. Kdor biva v stekleni hišici, naj ne meče o kamenjem okolo sebe!

Nizja proti višji duhovščini. Klerikalni ogerski list „Magyar Allam“ piše o govoru škofa Samasse v delegacijah: „Obžalovati moramo le, da škof govori tako očitno o velikem činu volitve papeža — kateri čin se vrši po naši veri s razsvitljajočo pomočjo svetega duha —, kakor da bi šlo za izvolitev predsednika kakemu društvu, kjer ima država pravico do policijskih ugovorov. Mi menimo, da sta papeštvo in Cerkev sama božji instituciji, kateri tudi škof — vsaj tak škof ne, ki ima javne pojme o svetosti svojega stališča in svojega božjega poslanstva — ne sme opisovati tako, kakor da bi mogle velevali vplivati na sveti kolegij kardinalov, pozvan k volitvi papeža. Predvidenja škofa Jagerskega so naravnost žaljiva za kolegij kardinalov.“

V boljše razumljenje tega napada hudočemo navesti tu glavne misli dotičnega odstavka govora škofa Samasse v seji ogerske delegacije. Škof Samassa je rekel: „Svet se bavi že sedaj z vprašanjem prihodnjega konklave. Za to treba predvidenja; predvidenja

države pa obstoji v tem, da izkoristi šanse. Papeštvo je sicer cerkvena institucija, vendar je tudi državnega pomena. Iz obeh teh vidikov treba soditi stališče papežev in volitev bodočega papeža. Ni dvomiti, da sam Bog razsvetli kardinala, da najdejo najvernejšega glavarja. Toda velevali tekmujejo med seboj, da dobi tiaro oni, ki bi jim ugaljal najbolj. Danes stoji papež v svojem poklicu veliko višje, nego kdaj poprej, ko je mogel še deliti krono. Drugi način predvidenja je ta, da je monarhija zastopana na papeževem dvoru po moči, stojičem na višini svojega poklica in svoje dolžnosti. Zato vpraša govornik ministra za vnane stvari, ali hoče on (minister) v slučaju volitve papeža zastaviti vse svoje sile v to, da bo mogel konklave (sbornica za izvolitev papeža) vrstiti svojo nalogo popolnoma nezavisno in ali se hoče minister poslužiti pravice, ohranjene mu iz davne minulosti.“

Is tega besedila je jasno, da škof Samassa pripisuje posebnim državam nekaj vpliv pri volitvi papeža. Takemu domnevanju se je pa odločno upr. ogerski klerikalni list — kakor smo videli gori — naglašajoč posebno, da je papeštvo božja institucija, v katero vtikati nima nikdo pravice.

Irredenta. To dni je imel svoje posvetovanje v Milanu irredentovski „Circolo Garibaldi“, kojega posvetovanja se je udeležil seveda tudi neizogibni Imbriani. Najprvo so se posvetovali, kako bi se dalo preprečiti, da se ne ponovi trojna zveza, potem pa je stavila deveterica predlog, da Italijani s orožjem v roki uderó v Avstrijo.

Ta predlog je sicer smešen sam na sebi, ali simptomatičen je vendar le glede na strupeni srd, katerega goje izvestni italijanski krogi proti naši državi.

Vse vkup ni bilo res! Tudi mi smo posneli po raznih listih vest, da je vodja radikalne stranke srbske, Pašić, abežal iz Srbije, ker je baje zapleten v Čebinjevo pravdo radi veleizdaje. Sedaj pa doznajemo, da je neosnovana vsa ta govornica, koja so si izmislili najbrže agentje razkralja Milana. Vesti iz Belegrada javljajo namreč sedaj, da Pašić ni najmanj zapleten v Čebinjevo ašero. Odpotoval je sicer v Opatijo, da obišče svoje obitelji, a vrne se zopet v Beligrad v malo dneh.

Vojna med Kitajem in Japonsko. Iz Londona javljajo večeraj: Japonska smagovita vojska v Koreji koraka na Sever, da napade glavno mesto Mandžurske, Mukden in Kitajcem sveto mesto Vitšu. Japonci se nadejajo, da dosežejo mesto Vitšu proti koncu t. m. Ako se jim posreči, da dobijo to „sveto“ mesto in mesto Mukden v svoje roke, potem se more smatrati kitajsko gospodstvo zrušenim. Mukden je namreč sibel kitajske dinastije in tam so rakve prvih kitajskih cesarjev iz starodavnih časov. — Iz Rusije javlja „Daly News“: Mikado (japonski cesar) je sporočil brzojavnim putem vsem evropskim vladarjem o svoji smagi nad Kitajci. Kitajska da prosi posredovanja Rusije, da dobi od Japonske več tednov premira. Ruski diplomatje pa mislijo, da bi Japonci v tem slučaju zahtevali v varščino jedno trdnjavo ob zalivu Pečili in sicer ali Port Arthur ali pa Wei-Hai-Wei, kar bi bilo pa za Kitajsko jako poniževalno. Peterburška, Berolinska in Londonska vlada so v jako živahni brzojavni zvezi, iz česar sklepajo, da dobijo ruski, nemški in angleški odposlanci v Pekingu soglasne instrukcije.

Različne vesti.

Nadvojvoda Ljudevit Salvator je po kratkem bivanju v Miljah odpotoval večeraj v Milan.

Za tržaško možko podružnico družbe sv. Cirila in M. toda so darovali: J. Fabjan 20 italijanskih centezimov v ta namen, da se zadruga trž. pekovskih pomočnikov skoraj iznebi italijanskega predsednika; M. Martinčič v isti namen 40 „slovenskih“ stotejk. — I. I. 40 stot. v potrdilo, „da Jajčič nima posadke.“ — Za prodani posrebrnjeni klinček 3 krome.

„Slovensko pevsko društvo“ priredi, kakor smo bili objavili že v današnjem zjutranjem izdanju, jutri popoldne izlet v krmo g. Josipa Katalana v Rojano („Pri dvanaestih murvah“). Gg. pevci se snidejo v prostorih „Del. podp. društva“ od 3. do 4. ure pop.

Odhod točno ob 4. popoldne. Društvo se nadeja obilo udeležbe.

Lap dar. Ud Andrej Hrašan je podaril „Del. podp. društva“ 16 knjig družbe sv. Mohorja, na čemer se mu odbor društva izreka priščeno zahvalo.

Mestni svet tržaški ima prihodnjo svojo sejo v ponedeljek, dne 24. t. m. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o proračunu občinske uprave.

Veselični odsek „Trž. podp. in bralnega društva“ prične s 30. t. m. plezne vaje.

Odbor „Del. podp. društva“ prosi uljudno vse svoje člane, da prijavijo v društveni pisarni morebitno spremembo stanovanja v poslednji dobi.

Za nabavo telovadnega orodja v novi telovadnici „Trž. Sokola“ so nabrali v gostilni g. Vodopivca 1 glđ. 42 nvč.

V sv. Križ! Kakor smo že objavili, priredi jutri pevsko društvo „Skala“ v Sv. Križu veselico s petjem, igro in plesom. Ker je to prva veselica, koja napravi omenjeno društvo, želeli bi bilo, da se je udeleže rodoljubi v obilnem številu, da navdušijo s tem kolikor mogoče tamošnje mladešče ter jih dovedejo do pravega spoznanja in domoljublja. To je potrebno tembolj, ker je tam v poslednjem času vel nek nasprotni veter in se je bati, da se isti ne razvije do viharja. Udeležila naj bi se te veselice polnoštevilno vsaj bližnja pevška društva, da bi tako pomogla utrditi „skalo“, koja res ne zruši nobena sila.

Novo obrtniško podjetje. Jurij Mose je prošil na magistratu dovoljenja, da sme osnovati ob česti na Katinaro in sicer na zemljišču zemljeknjišna št. 158, katastr. št. 579, kakih 500 metrov oddaljeno od gostilne „Marienburg“ zalogo kostij, spojeno s varičtem kostij. Kdor ima tej prejšnji kaj ugovarjati, naj vloži svoj ugovor ali pismeno do 5. oktobra t. l. na mestnem magistratu, ali pa naj ga pové dne 6. oktobra dotični komisiji, ki pride omenjenega dne ob 11. uri popoldne na lice mesta. Ako ne bode nikakoršnih ugovorov, dovoli magistrat omenjeno zgradbo, ker ni nikakoršnih uradnih zaprek.

Tudi rokodelski vajenci so imeli te dni svoje zborovanje v Otakringu na Dunaju. Neki 16letni dečak je posploh ropotal proti onim mojstrom, ki ne dopuščajo svojim vajencem, da bi se udeležovali tacihi zborovanj. Mi vajenci, rekel je, ki smo čisto bolj izobraženi nego naši mojstri, nečemo igrati le uloge delavne živine, ki je brez prava in brez lastne volje. Mi zahtevamo, da smo „vajenci izvoljenega poklica“, ne pa „podajaci in hlapeci“ mojstrov. Nadalje zahtevamo, da se lepo postopa z nami in da se nam privošč priproste ali zadostne hrane.

To resolucijo so vaprojeli soglasno in med velikim navdušenjem ter so sklenili, da v kratkem zopet skličejo tak shod.

Vidi se, da se bližamo koncu 19. stoletja, ko se vse upira, doli do mlečnozobih dečakov, in ko se rušijo vse nekdanje vezi človeške družbe.

Koliko umirovljenih višjih častnikov ima Avstro-Ogerska? S 1. januarjem t. l. bilo je v Avstro-Ogerski 1149 umirovljenih višjih častnikov in sicer: 12 feldzeigmajstrov, 17 feldzeigmajstrov ad honores, 117 podmaršalov, 89 podmaršalov ad honores, 128 generalmajorjev, 153 generalmajorjev ad honores, 475 polkovnikov in 158 polkovnikov ad honores. Največ umirovljenih višjih častnikov živi na Dunaju, namreč 368. Za Dunajem pride Gradec s 170. V Budimpešti 32 in v Zagrebu 29. V teh štirih mestih živi torej 599 umirovljenih višjih častnikov, po vsej ostali monarhiji pa le 550, torej niti polovica.

Slika iz Italije. Iz Sicilije poročajo: V pokrajini Palermi se množe napadi brigantov od dne do dne. Dne 17. t. m. so napadli 20 kmetov ter jih oropali. V Berti so ugrabili dvema trgovcema 20.000 lir. V Pagheriji so pa bili pravo bitko z orožniki.

Ravno to je preznačilno za odnosaje v Italiji in nje gonilobo, da valic vaej svoji ogromni vojaški sili ne more udušiti glasovitega tolovajstva, tako, da se tolovajske družali čutijo kot nekako opravičeno državo v državi. Država, v kateri se dogajajo take stvari, je izgubila pravico, nazivati moderno državo, in v tem pogledu stoji Italija za — Turčijo. Ako bi hoteli zasledovati po varokih tem žalostnim razmeram, uverili bi se, da velika, skoro da nepremagljiva moč italijanskih tolovajev izvira iz dejstva, da veliki del

ljudstva simpatizuje žnjimi. Na tem pa je kriva le sramotna italijanska uprava in iz iste izvirajoča socialna beda. Gorje državi, katere prebivalstvo je izgubilo vero v oblasti in zupanje do postav. O avita cultura, v kaki luči se nam kaže!

Nezgoda. Kmetovalec Josip Gustin, stanujoč na Škorkliji št. 163, padel je večeraj raz neko drevo ter si zlomil desno roko. Odpeljali so ga v bolnišnico.

Samomor. Večeraj popoldne je skočila neka neznana, kakih 30 let stara gospa, med vožnjo med Trstom v Poreč raz Lloydov parnik „Lemo“ baš pred Piranom v morje. Parnik se je takoj ustavil in mornarji so iskali s čolničim truplo, toda niso je našli. Po 20 min. iskanju nadaljeval je parnik svojo vožnjo.

Izjava. Prijatelj našemu listu nam piše Z ozirom na pojasnilo, dospelo Vam od el. c. kr. policijskega ravnateljstva na pritožbo mojo radi opisanega dogodka v prijavnem uradu isto slavne direkcije, izjavljam, da se moram zadovoljiti s tako določenim pojasnilom, da si sem bil za svojo osebo popolnoma uverjen, da je bilo tako, kakor sem bil opisal jaz. Sicer pa jemljem zadovoljstvom na znanje zadržilo slavnega ravnateljstva, da se je uvela stroga preiskava in da nihče ni imel namena žaliti moje malonkost, niti rogati se katerikoli slovanški narodnosti. Po tej izjavi smemo torej računati s gotovostjo, da bode slavno c. k. policijsko ravnateljstvo tudi v bodoče strogo čuvalo enakopravnost vseh narodnosti.

Sodniške. 18letni odvetniški pisar Just Schettina je dobil večeraj pred tukajšnjim deželnim sodiščem zaradi tatvine in goljufije 6 mesecev težke ječe. Ta nadopolni mladenič je kradel odvetnikom, kjer je služil, kolke, poštne znamke, knjige, najraje pa seveda denar. Ko je bil že odpuščen iz službe, obleparil je še razne osebe, izposodivši si na ime jednega ali drugega odvetnika knjige in kolke, katere je potem prodal.

Policijske. Minolo noč so zaprli zopet par pomočnih razgrajalcev: 55letni čevljar Ivan Z. iz Dornberga je razgrajal v veži hiše št. 5 v ulici Carpison; 33letni težak Ivan S. iz Štorij in 36letni krojač Fran P. iz Trsta sta pa popevala po ulicah. — 20letnega pokovskega pomočnika Karla Z. iz Gorjanskega, okraj Sežana, so zaprli, ker je razgrajal. Z. se je upiral stražarjima in ju žalil na časti. — 22letni težak Ermenogild C. iz Umaga je ukradel svoji materi žimnico, vredno 20 glđ. Mati je dala nepoštenega malovrednega sina zapreti. Prav tako!

Najnovejše vesti.

Sredec 22. Agitacija za jutrajnjo volitvo je silna. Glasilo Cankova, „Soglasje“ izjavlja na prvi strani in s razprtimi črkami: „Za kneza Ferdinanda in za spravo z Rusijo — to bodi zastava vsakemu bolgarskemu volilec!“ Vlada je izdala posebno naredbo v varstvo javnega reda. Vojaštvo je dobilo povelje, da brani mir, ako bi bilo treba.

Sredec 22. Cankovu dohaja iz Macedonije na stotine brzojav, v kateri ga vspodbujajo, da vstraja na potu do sporazumljenja z Rusijo. Jako važna je brzojavka iz Monastira z več stotinami podpisov, v kateri pravijo, da brez Rusije se Macedonija nikdar ne združi z Bolgarsko.

Beligrad 22. Širi se glas, da je odstopilo vse ministerstvo iz jako resnih razlogov. Ta vest pa se doslej ni potrdila.

Tokio 21. Iz japonskega glavnega taborja v Hirošimi poročajo, da sicer ni znano, koliko Kitajev je bilo ranjenih pri Pjong-Jangu, vendar pa mora biti številu ranjenih jako veliko, kajti Pozanska četa sama je ujela 811 Kitajcev, med katerimi je bilo 84 ranjenih.

Tokio 22. Mikado je izjavil admiralu Ito, mornarici in častnikom vojske svoje čestitko povodom slavne zmage pri Pjong-Jangu, naglašajoč, da je ves narod vsled te zmage veselo presenečen.

60.000 glđ. je glavni dobiček Levovskih razstavnih srečk, katere so izplačajo z le 10% odbitka v gotovini. Naše čč. čitatelje opozarjamo, da bode žrebanje že 27 septembra.

Dunajska borza 22. septembra 1894.			
	večeraj	danes	
Državni dolg v papirju	99-05	98-90	
„ „ „ v srebru	99-—	98-90	
Avstrijska renta v zlatu	124-65	124-50	
„ „ „ v kronah	97-95	97-95	
Kreditne akcije	371-75	372-75	
London 10 Lst.	123-80	123-75	
Napoleoni	9-87	9-85 1/2	
100 mark	60-82 1/2	60-75	
100 italj. lir	45-05	45-20	

Lastnik politično društvo „Edinost“ — Izdavatelj in odgovorni urednik: **Julij Mikota**. — Tiske Tiskarna Dolenc v Trstu.